

**Lokale tiltaksstrategier
Nesna kommune
kulturlandskap, miljø, skog og klima**

2020-2023

Innholdsfortegnelse	s. 2
Innledning og bakgrunn	s. 3
Biologisk mangfold	s. 6
Artene	
Biologisk mangfold i skog	
Biologisk mangfold i kulturlandskapet	s. 7
Landskap og kulturmiljø	
Tilgjengelighet og friluftsliv	s. 8
Avrenning til vassdrag og kyst	s.10
Lokalt utvalgte kulturlandskap som kan gis miljøtilskudd	s.11
Klima	s.12
Avfallshåndtering	s.13
Skogbruk-NMSK tilskudd	
Skogsveier	s.14
Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer	
Skogskjøtsel	
Hogst av ungskog må unngås	
Skogreising-foryngelsesplikt	
Forholdet til annet lovverk	s.15
Kommunale retningslinjer for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket	s.16
Kommunale retningslinjer for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket	s.18

Innledning og bakgrunn

Det er nå vedtatt nytt regionalt miljøprogram for jordbruket(RMP) og regionalt skog- og klimaprogram(RSK) for perioden 2019-2022. Programmene legger bl.a føringer for disponeringen av spesielle miljøtilskudd i jordbruket (SMIL)- og nærings- og miljøtilskudd i skogbruket(NMSK). Kommunene skal på bakgrunn av føringene i RMP og RSK 2019-2022 vedta nye tiltaksstrategier. Kommunene skal fastsette overordna retningslinjer for prioriteringer av søknader. Slike retningslinjer skal fastsettes i dialog med næringsorganisasjonene i jord- og skogbruket lokalt.

Regionalt miljøprogram har følgende visjon: Levende Nordlandsbygder.

Satsingsområder i Regionalt miljøprogram for Nordland er

Landskapet og Kulturminnene: Hindre gjengroing av prioriterte kulturlandskap, og ivareta viktige kulturminner.

Artene: Motvirke tap av biologisk mangfold

Vannet: Unngå forurensing av vann og vassdrag

Klimaet: Redusere jordbrukets negative påvirkning på det globale klimaet

Gårdens ressurser: Bidra til bærekraftig jordbruksproduksjon basert på inn- og utmarksressursene, og til etablering av tilleggsnæringer basert på gårdens ressurser.

Som en pekefinger strekker Nesnahalvøya seg ut mot kysten med Sjona i Nord og Ranfjorden i sør. Foruten halvøya består kommunen også av tre store øyer, Handnesøy, Hugløy og Tomma. Værlaget er typisk kystklima, med rikelig nedbør og vanligvis moderate variasjoner i temperatur. Kommunen har et samlet landareal på 202 km². Av dette er ca. 14.000 daa jordbruksareal og ca. 30.000 dekar produktiv skog. Det er tilbakegang i antall gårdsbruk i drift og da særlig på øyene. Antall sau er imidlertid økt i kommunen. Bruk som er i drift blir større slik at det meste av full- og overflatedyrket jord fremdeles er i drift men innmarksbeite kan nå gå ut av aktiv drift på grunn av mangel på beitedyr.

Jordsmonnet varierer i kommunen. En del gårdsbruk har tørkesvak sandholdig jord. Disse brukene kan få problem i tørre somre mens en del har dyrket myr og leirjord som er mer avhengig av god drenering når regnet flommer. Teknisk utstyr på gårdsbrukene er også blitt større og tyngre noe som krever god drenering og jordkultur på disse arealene.

I 2019 søkte 47 bruk om produksjonstilskudd. Ca. 12.600 dekar jordbruksareal er i drift.

Produksjon	Antall brukere	Antall dyr, stk
Melkekyr	8	206
Ammekyr for spesialisert kjøttprod.	10	162
Øvrige storfe	20	705
Søyer	25	3150
Avlspurker	3	177
Verpehøner	4	7560

I følge søknad om produksjonstilskudd er alle melkekyr/ammekyr på beite i innmark eller utmark i minimum 12 uker. Av øvrige storfe er 43 % på beite.

36 % av melkekyr og ammekyr og 43 % av øvrige storfe er på utmarksbeite.

Det er 14 hester på utmarksbeite og det meste av sau. Noen bruk har kun førproduksjon og selger før.

Nesna kommune har pr. 2018 21 % av fulldyrket areal som drives økologisk. 2 gårdsbruk produserer melk og kjøtt økologisk og 1 bruk har økologisk kjøttproduksjon-storfeproduksjon. Det er 4 bruk med sau som er økologisk. I kommunen er det også grovforprodusenter som driver økologisk.

Litt statistikk fra 1995 til i dag. Kan nevnes at i 1969 var det 49 buskaper med totalt 329 melkekyr. De produserte i snitt 4367 kg melk. 50 kyr produserte over 5000 kg.

	1995		2005		2015		2018	
	Antall	Foretak	Antall	Foretak	Antall	Foretak	Antall	Foretak
Areal	13635	93	15803	66	12380	47	12673	45
Melkeku	692	54	496	33	327	14	241	10
Ammekyr	22	4	94	6	89	6	145	10
Øvrige storfe	1309	61	1028	39	708	23	647	21
Voksen sau	1849	35	1766	24	2563	22	3193	25
Slaktegris (på telledato)	512	8	599	5	1484	7	1359	7
Avlspurker	85	8	131	3	169	2	183	3
Verpehøner	3668	8	2055	5	7606	7	7583	8

I Nesna kommune har SMIL- midler fortrinnsvis vært bevilget til tiltak som rydding av gammel kulturmark og ofte med tilrettelegging for allmennheten i tillegg. Noen områder har i tillegg kulturminner som ved rydding og beiting vil bli ivaretatt og synliggjort.

De prosjektene som både omfatter rydding av gammel kulturmark evt. med kulturminner, oppsett av nye gjerder og tilrettelegging for allmennheten har klart best effekt. Prosjekter med noe størrelse og gjerne over flere eiendommer er også viktige.

Det er også restaurert flere bygninger ved hjelp av SMIL-midler, mindre driftsbygninger, våningshus, andre bygninger, slik som den flotte Smia på Valla.

Smia på Valla i 2005

Smia i dag

Biologisk mangfold

I følge Rio-konvensjonen fra 1992 er Norge nasjonalt forpliktet til å bevare sitt biologiske mangfold. I 2010 i Nagoya, Japan ble landene enige om at tapet av biologisk mangfold skal stanse innen 2020. I dette arbeidet er registrering viktig. Naturmangfoldloven trådte i kraft i 2009 og tar utgangspunkt i at all natur skal forvaltes kunnskapsbasert. Loven har også egne bestemmelser for utvalgte naturtyper og prioriterte arter som får egne handlingsplaner og tilskuddsordninger.

En viktig oppgave i arbeidet med bevaring av biologisk mangfold har vært utvikling av norsk rødliste. Naturmangfoldslovens prinsipper §§8-12 skal ligge til grunn for all offentlig forvaltning, herunder også tildeling av tilskudd gjennom SMIL og NMSK.

Artene: Gamle husdyrraser og kulturplanter, samt ville planter, insekter, fugler og pattedyr, bidrar til opplevelseskvaliteter i kulturlandskapet, og representerer genressurser som det er viktig å ta vare på. I Nesna har vi ei besetning av vestlandsk fjordfe. Vi har også nordlandshester, smålensgås og forskjellige sauraser. Det gis tilskudd gjennom miljøtilskudd eller produksjonstilskudd for å ta vare på artsmangfoldet. Det er også mulig å søke Smil-midler til prosjekt for å ta vare på eller øke biologisk mangfold.

Biologisk mangfold i skog

I Nesna er det tre naturreservat med vernet edelløvskog, Husbymarka, Hammerø og Dillern-Ørnes: Smalasal, alm og skogbingel i hovedsak i tillegg til andre varmekjære arter. Det er utarbeidet skjøtelsesplaner for disse områdene. Alle disse områdene ligger innenfor Fylkesmannens forvaltningsmyndighet. I Husbymarka naturreservat er all innplantet skog hogd og tatt ut vinteren 2013. I tillegg til disse områdene har vi områder med hegg og oreskog, gammel bjørkeskog, naturlig furuskog og områder med store gamle seljer. Ved hogst av plantefelt skal det settes igjen «død» ved i form av tørre trær og høgstubber.

Hogst av plantefelt vinteren 2013 i Husbymarka naturreservat

Hogst opp mot naturreservatet på Hammerø

Biologisk mangfold i kulturlandskapet

Det har vært store endringer i jordbruksdrifta siste 50 år. Det er blitt større enheter og endra driftsformer. Det blir færre husdyrbrukere og gamle beiter står i fare for å gro igjen. De gamle kulturbeitene er et resultat av hevd eller skjøtsel og redusert eller opphørt bruk vil i stor grad påvirke vegetasjonen. Uten beitedyr er denne gjengroingen ikke til å stoppe.

Landskap og kulturmiljø

Jordvern er viktig i kommunen. Det er lite omdisponering av jordbruksareal i Nesna men en del områder, særlig beitemark gror dessverre igjen med skog pga manglende bruk eller lite beiting.

Gjengroing øker også som følge av bruksnedlegging og areal tas også ut av drift på grunn av større maskiner og større andel leiejord, endring i beitemønster og mangel på beitedyr. Gjerder og bygninger forfaller fordi de tas ut av bruk. Dette fører til endring av opplevelseskvaliteter for fastboende og besøkende.

Nesna er rik på kulturminner og kulturmiljø. Kulturminner fra før 1537, samiske kulturminner eldre enn 100 år og bygninger fra før 1650 er automatisk freda. Nesna kommune har tidligere gitt SMIL- midler til rydding av flere beiteområder med gravfelt og samisk ledegjerde for villrein. Det er også gitt tilskudd til mindre tiltak på eldre bygninger.

I bygdebok for Nesna bind 1 er gårdene Alsøy, Tomeide og Huglen beskrevet som de eldste men svært mange gårder i Nesna har høg alder.

Gårder som trolig eksisterte i jernalderen (før 1000 e.Kr.f) er Sellot, Skjefstad, Alsøy, Husby, Tomsvik og Tomeide på Tomma, Handnes, Valla og Hanstein på Handnesøy, Huglen, Vik, Halland og Nordbostad på Hugløy.

Gårder på Nesnahalvøya i vikingtida: Langset, Skog, Huske, Handå, Nesna, Sandnes og Strand.

Vikingegravene på Handnes

Del av ledegjerde for villrein i skog på Remmen

Tilgjengelighet og friluftsliv

Det er spesielt viktig å ta vare på forbindelseslinjene mellom bebyggelsen og de viktigste turområdene. Ved oppsetting av gjerder kan det fort bli interessekonflikter mellom turgåere og beitebruk. Dersom det legges til rette for ferdsel for eksempel i form av islandsporter for gående så unngås dette.

I Nesna er det foretatt kartlegging av friluftsområder.

Noen viktige friluftsområder som helt eller delvis omfatter jordbrukets kulturlandskap: Stien til Utsikten, Bjørndalen, Sandnes, Sandnesfjæra, Olabergan, Stibakken, Hersetfjæra, Handåbergan, Hammarøsandene, Skogsøyleira, Sjøfossen, Ytterklubben, Fransvika, Feøya, Sauraholmen, Enga, Handnes, Strupen, Handsteinfjæra, Husbymarka, Tomskjevelen, Saura-Storvatnet, Stokkaskogen- Stokkatind, Eiabelgan, Husbymarka, Abelonevika.

Stien til Utsikten, Bjørndalen, Handnes, Tomskjevelen og området rundt Eiabelgan er kartlagt som svært viktig friluftsområde.

På tur gjennom kulturlandskapet

Islandsporter gir tilgjengelighet gjennom beiteområdet.

Avrenning til vassdrag og kyst

Vannforskriften ble fastsatt i 2006 som et ledd i gjennomføring av EUs rammedirektiv for vann, som kom i 2000. Hovedmålet med direktivet og forskriften er å beskytte, og om nødvendig forbedre, tilstanden i ferskvann, grunnvann og kystnære områder. Prioriterte tiltak er: Sikre god lagringskapasitet for husdyrgjødsel, bygge tak på gjødselkummer, etablere mellomlager for husdyrgjødsel, stimulere til etablering av fangdammer, stimulere til etablering av kantsoner og ugjødsle randsoner, stimulere til spredning av husdyrgjødsel i vekstsesongen, formilde kunnskap om nye spredemetoder for nedmolding og injisering, tilpasset bruk av tilførte næringsstoffer i områder hvor vannkvaliteten er dårlig.

Det kan gis SMIL- midler til:

- Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg, herunder graving av åpne kanaler til erstatning for eksisterende lukka avløp.
- Fangdammer, andre økologiske rensetiltak og miljøplantinger
- Tiltak som reduserer risiko for at plantevernmidler kommer på avveier
- Særskilte bygningsmessige tiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg.
-

I tillegg er det eget tilskudd til drenering/grøfting av tidligere grøftet jordbruksjord.

I Nesna er det særlig området ved Skogsøyleira og Langsetvågen som kan være utsatt for overgjødning. Dette er også et aktivt jordbruksområde med en betydelig mengde husdyrgjødsel som skal håndteres. Alle gårdsbrukene i dette området skal ha årlig gjødslingsplan. Det er ikke kjente lekkasjer fra gjødselkjellere og plasseringen av rundballer er tilfredsstillende i forhold til vassdrag. Det spres husdyrgjødsel fortrinnsvis i vekstsesongen og det er unntaksvis behov for spredning av husdyrgjødsel om høsten.

Regelverket omkring gjødslingsplanlegging grenser opp til forskrift om organiske gjødselvarer og setter bruk av all gjødsel inn i en sammenheng. Alle som mottar produksjonstilskudd må ha gjødslingsplan, de aller fleste med husdyr må ha en årlig plan. Alle gjødselvarer som er omfattet av forskriften skal med i gjødslingsplanleggingen. Nesna kommune har vedtatt i 2018 utvidet frist for spredning av husdyrgjødsel til 1. oktober.

"Det skal utarbeides gjødslingsplan før hver vekstsesong. Foretak som disponerer husdyrgjødsel fra mer enn 5 gjødseldyrenheter skal ha en årlig gjødslingsplan. For foretak som har en enkel driftsform, liten variasjon i arealbruken eller ekstensiv driftsform, slik at gjødslingsbehovet varierer svært lite for de enkelte skiftene fra år til år, kan gjødslingsplanen være i inntil 5 år når dette godkjennes av kommunen. Formålet med gjødslingsplanlegging er å gi grunnlag for kvalitetsmessig god avling, begrense avrenning til vassdrag og tap til luft av næringsstoffer fra jordbruksarealer. Gjødslingsplanlegging skal sikre en ressursmessig riktig utnyttning av næringsstoffer i jordsmonnet og fra mineralgjødsel, husdyrgjødsel, slam og annen organisk og uorganisk gjødsel." (FOR 1999-07-01 nr 791, Forskrift om gjødslingsplanlegging)

Lokalt utvalgte kulturlandskap i jordbruket som kan gis miljøtilskudd

Lokalt verdifulle jordbrukslandskap kan omfatte både inn- og nær utmark. Dersom det er nær utmark må disse inngå i jordbrukets kulturlandskap og beitingen bidra til å gi landskapet et beitepreg. I den enkelte kommune kan det velges ut 2 % av jordbruksareal i drift pr. 2019. I Nesna er det 253 dekar.

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap på innmark.

Tilskuddet omfatter lokalt verdifulle jordbrukslandskap prioritert av kommunen. Beitesesongen skal vare mer enn 8 uker i søknadsåret. Tilskudd utmåles pr. dyr/dyreenhet.

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark.

Beitesesongen skal vare mer enn 8 uker i søknadsåret. Tilskudd utmåles pr. dyr/dyreenhet.

Slått av verdifulle jordbrukslandskap.

Det kan gis tilskudd til slått av fulldyrka eller overflatedyrka areal for å opprettholde verdifulle jordbrukslandskap. Tilskudd utmåles pr. dekar.

Prioritert i Nesna :

I Nesna har vi valgt områder med viktige friluftslivs- og rekreasjonsverdier, helhetlige kulturmiljø, landskapsverdier eller biologiske verdier.

Vi har valgt bygdenære områder, øyer/holmer eller andre areal med spesielle verdier.

Og det er særlig prioritert områder som flere kan ha glede av blant annet langs veg og mot sjø(utsiktsrydding). Nærturområder og «restarealer» ved disse.

I tillegg settes det følgende vilkår for skjøtselen:

Eventuelle gjerder skal vedlikeholdes.

Kanter mot vei slås og skal ved evt. beiting skal være tilstrekkelig.

Området skal slås/beitepusses og/eller beites årlig og det skal være tilstrekkelig beitetrykk til at arealet fremstår som velstelt.

Klima

Utfordringene for jordbruket i forhold til klimaendringene handler både om å redusere egne utslipp av klimagasser, samt å forberede seg på de endringene som uansett vil komme. Endringer i klima kan få store konsekvenser for landbruket. Landbruket må gjøre sin del for å redusere klimabelastningen. Det er viktig å redusere utslipp av klimagasser og bedre bindingen av karbon i jord og skog.

Stortingsmelding nr. 34(2006-2007) Norsk klimapolitikk

Nasjonale mål i stortingsmeldingen slår fast at det skal utarbeides sektorvise klimahandlingsplaner. Noen av de konkrete punktene som er forslått eller skal vurderes i stortingsmeldingen og som kan bidra til utslippsreduksjoner av CO₂ ekvivalenter i landbrukssektoren er:

- Krav til gjødslingsplanlegging
- Reguleringer av spredning og lagring av husdyrgjødsel
- Tiltak og evt. virkemidler for å redusere lystgass og metanutslipp
- Økt kunnskap om og økt biogassproduksjon
- Økt skogplanting
- Aktiv skogkultur og høy tilvekst

Drenering av vassjuk jord er et viktig klimatiltak. Det er også viktig med vedlikehold av eksisterende drenering. Økologisk produksjon er ofte spesielt utsatt og må spyles med kraftig utstyr da plantene ofte får godt utviklet rotsystem som tetter rørsystemene.

Effekter ved grøfting:

- Tidlig våronn
- Bedre vekstforhold
- Hindrer vassjuk jord
- Mindre ugress, redusert sprøyting
- Bedre utnyttelse av gjødsla
- Bedre kjørbarehet
- Raskere opptørking
- Mindre kjøreskader
- Flere dager til jordarbeiding eller andre feltoperasjoner

Det kan fra 2019 bevilges Smil-midler til tak på gjødselkum

Avfallshåndtering

Dersom det enkelte landbruksforetak håndterer avfall på en forsvarlig måte, skapes det lite miljøproblemer. Forsøpling og åpen brenning av avfall er et lite problem. Det har i de siste årene blitt mer fokus på avfallshåndtering og brenning av avfall og det har gitt resultater.

Det samles imidlertid opp lagre av utrangert utstyr på gårdene og i noen tilfeller etableres ulovlige avfallsfyllinger rundt i kulturlandskapet og det er ikke greit.

Når det gjelder åpen brenning, er all slik brenning i utgangspunktet forbudt. Kommunen kan ved forskrift tillate bålrensning, halmbrenning i jordbruket og lignende, men det er uansett ikke tillatt å brenne produksjonsavfall. Dette gjelder også avfallstyper som for eksempel landbruksplast, som det finnes etablerte returordninger for.

Organisk avfall (gamle rundballer, silo, strø fra hester m.m.) deponeres vanligvis på egen eiendom for kompostering. Avrenning av næringsstoffer til vann og vassdrag må unngås. Avfallet kan være et estetisk problem for landbruksforetaket og allmennheten og man bør unngå å deponere slik masse langs veger og ferdselsårer og langs fjæra. Dette avfallet er en ressurs og skal kun deponeres slik at avfallet kan nyttiggjøres som gjødsel etter kompostering.

Skogbruk – NMSK- tilskudd (Nærings og miljøtiltak i skogbruket)

Kommunene får midler til NMSK- tiltak i en årlig fordeling fra Fylkesmannen. Denne tildelingen skjer på grunnlag av nasjonale føringer og fylkesmannens prioriteringer, og etter kommunenes egne tiltaksstrategier og rapporteringer. Kommunen skal i sine tiltaksstrategier begrunne fastsetting av tilskuddsatser. Disse begrunnelsene vil være med i grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger ved fordeling av NMSK- midler til kommunene og et ledd i målretting og kostnadseffektiv bruk av midlene. Nesna kommune har hatt et høyt tilskudd til skogplanting, denne satsen settes nå noe ned. Imidlertid ser vi at der det må plantes så brukes mye av skogeierens skogfond til dette. Det blir da lite igjen til framtidig skogkultur. Det meste av kommunens produktive skog ble taksert i 1995-96 ved ei enkel taksering. Da var mye av ungslogen fremdeles i hogstklasse II så stående kubikkmasse (130.000 m³) og årlig tilvekst (5.500 m³) er betydelig større enn resultatet da.

Som kjent binder ung veksterlig skog mye CO₂.

I følge skogbrukets klimakalkulator binder skogen i Nesna gjennom årlig tilvekst bare i stammevolum minst 4030 tonn CO₂. Dette tilsvarer det årlige utslipp til 1343 personbiler. Med tillegg av greiner, røtter og topper binder skogens totale årlige tilvekst 10260 tonn CO₂. De siste årene er det hogd ca. 50.000 kubikkmeter med hogstmoden gran. Noen felt er plantet i ettertid, noen felt har tilfredsstillende naturlig foryngelse og behøver ikke planting og noen felt må følges opp nærmere.

Skogsveier

Kartlegging av eksisterende veier i forbindelse med hovedplan vei er fullført. Nesna kommune har ca 60 km med traktorveg og ca 2 km med bilveg. Det vil først og fremst være viktig å vedlikeholde og oppruste de eksisterende vegene. Nesna kommune har fullført arbeidet med kartfesting av skogsveier i hovedplan veg. Fra 2020 skal også vegmidlene inn i kommunens pott med NMSK- midler.

Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer

Det kan søkes tilskudd gjennom Fylkesmannen til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer(MIS). Nesna har ingen skogbruksplaner med MIS- registreringer. Fra 1. januar 2016 har skognæringa gjennom rådet for PEFC Norge(Programme for the Endorsement og Forest Certification schemes) forpliktet seg til at all skog som omsettes sertifisert skal tilfredstille avtalte krav for MIS- registreringer. Fylkesmannen prioriterer skogbruksplanlegging i områder uten MIS- registreringer. Det gis nå dispensasjon fra kravet om MIS- registrering, denne utløper 31.12. 2020. Etter denne dato vet man i dag ikke hvilke krav som vil være gjeldende, men det er ikke usannsynlig at det vil bli dispensert på samme måte en tredje gang.

Skogskjøtsel

Pleie av ungskog er et viktig tiltak. Det vil øke på framover. Tidligere var det skjermhogst i plantefeltene som var viktig, etter hvert som det kommer opp ny foryngelse vil det bli økt behov for ungskogpleie i form av krattrydding og avstandsregulering.

Hogst av ungskog må unngås

Det er ei målsetting å unngå hogst av plantefelt i hogstklasse III og yngre IV særlig de feltene som er tynnet og i god vekst. Det er lite økonomi å hogge ungskog. Ung skog i god vekst binder videre mye CO2 og er viktig for klimaet.

Skogreising- foryngelsesplikt

Utfordringen framover vil også bli å få plantet skog etter hogst. Det er viktig at kommunen har fokus på foryngelsesplikten som et ledd i å bygge opp langsiktige skogressurser som binder CO2. Kommunen er pålagt å følge opp skogeiere. På Nesnahalvøya er det hogd mye skog de siste årene og i løpet av noen år ser vi om det må plantes i feltene eller om naturlig foryngelse er tilstrekkelig. Skogloven slår fast at : *"Skogeigaren skal sørge for tilfredsstillande forynging etter hogst, og sjå til at det er samanheng mellom hogstform og metode for forynging. Nødvendige tiltak for å leggje til rette for forynging skal setjast i gang innan 3 år etter at hogsten er skjedd. "*

Planting utføres vanligvis av Allskog men det er ikke noe systematikk i at planting utføres like etter hogst. Skogeier må bestille dette. Vi ser også nå at man bør også vente til man ser om det kommer naturlig foryngelse. Dette er ei utfordring og etterslepet kan bli stort.

Her vokser ny generasjon godt beskyttet av den gamle. Både stor og liten er norsk gran.

Kvist i skogsveiene eller i stiene etter hogst liker ikke friluftsfolket. Kvisten skal tas bort etter hogsten.

Forholdet til annet lovverk

Naturmangfoldloven skal anvendes ved alle vedtak om innvilging av SMIL og NMSK-midler. At det er innvilget SMIL- og NMSK midler innebærer ikke at det er gjort en saksbehandling av tiltaket etter alle relevante lovverk. For en del tiltak kan det også være behov for avklaring og tillatelse for gjennomføring etter andre lovverk for eksempel kulturminneloven. Saker sendes på høring til aktuelle eksterne høringsparter.

Kommunale retningslinjer for tilskudd til nærings- og miljøtiltak.

Pkt. 1 Hjemmel

Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket. Fastsatt av Landbruksdepartementet den 4. Februar 2004 med hjemmel i lov om jord, jordlova av 12.mai 1995 nr. 23 §§ 3 og 18.

Pkt.2 Søknad

I hht. Forskriften skal følgende søknadsprosedyre følges:

2.1. Frister for søknad

- Tilskudd til skogkultur, tynning, skjermhogst utbetales etter utført arbeid.
- Tilskudd til miljøtiltak i skog, drift med taubane eller hest og andre tiltak i skogbruket. Søknadsfrist før tiltaket tar til.
- Tilskudd til skogsveg, søknadsfrist 1.11. året før tiltaket er planlagt igangsatt.

2.2. Saksgang

- Søknad sendes kommunen på fastsatt skjema.
- Søknader om tilskudd til skogkultur, tynning og skjermhogst utbetales fortløpende etter godkjenning av kommunen.
- Søknader om tilskudd til miljøtiltak i skog, drift med taubane eller hest og andre tiltak i skogbruket behandles og gis tilsagn om tilskudd fortløpende.

Pkt.3 Tilskudd

I h.h.t.forskriften skal følgende maksimumsgrenser for tilskudd gjelde:

3.1 Tilskudd til skogkultur.

Det kan gis tilskudd til skogplanting, herunder nyplanting og suppleringsplanting, ungskogpleie og andre kvalitetsfremmende tiltak. Dette omfatter også tilskudd til skjøtsel av skog i kantsoner og i forbindelse med kulturminner i skog.

Tilskuddsatsen til planting er inntil 60 % av godkjente kostnader eks. mva. Det gis tilskudd bare til eiendommer med mer enn 10 dekar produktiv skogsmark. Ungskogpleie 75 % av kostnad uten mva./maks tilskudd kr. 550,- pr. daa. Tynning kr. 500,- pr. daa. Skjermhogst kr. 250,- pr. daa.

3.2 Tilskudd til miljøtiltak i skog.

I områder der det drives skogbruk kan det gis tilskudd til å ivareta og videreutvikle miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner.

Tilskudd kan ytes med 100 % av godkjent kostnad uten mva.

3.3 Tilskudd til andre tiltak og prosjekter i skogbruket.

Det kan ytes inntil 80 % tilskudd.

3.4 Tilskudd til skogsvegbygging

Det kan gis tilskudd til veg som fremmer utnyttelsen av skog- og utmarksressursene. Det kan bare gis tilskudd til veger som er godkjent etter forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål og som bygges i samsvar med gjeldende normaler for landbruksveier. Det er kun skogandelen som er tilskudsberettiget. Det skal foreligge en byggeplan som kommunen har godkjent før anleggsarbeidet starter.

Bilveg kan støttes med inntil 50 % av godkjente kostnader ved enkelttiltak og inntil 70 % av godkjente kostnader ved fellestiltak.

Traktorveg kan støttes med inntil 30 % av godkjente kostnader ved enkelttiltak og inntil 50 % av godkjente kostnader ved fellestiltak.

Pkt. 4 Ikrafttreden

Disse retningslinjene gjelder f.o.m den dato de er vedtatt og inntil annet blir bestemt.

Tørre tre er viktig for biologisk mangfold

Kommunale retningslinjer for tilskudd til spesielle miljøtiltak og beitebruk

Pkt. 1 Hjemmel

Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket. Fastsatt av Landbruksdepartementet den 4. Februar 2004. Forskrift om tilskudd til tiltak i beiteområder. Fastsatt av Landbruks og matdepartementet med hjemmel i lov om jord, jordlova av 12.mai 1995 nr. 23 §§ 3 og 18. Forskrift om tiltak i beiteområder. Fastsatt av Landbruksdepartementet 4. februar 2013 med hjemmel i lov om jord §3 og §18.

Pkt. 2 Søknad

I hht.forskriftene skal følgende søknadsprosedyre følges:

2.1. Frister for søknad

- Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter, kulturlandskap- og forurensingstiltak og Smil-midler. Det må søkes før tiltaket settes i gang.
- Tiltak i beiteområder 1.2.

2.2. Saksgang

- Søknad sendes kommunen på fastsatt skjema.
- Utbetaling skjer etter skriftlig anmodning med dokumentasjon. Delutbetaling inntil 75 %.

Pkt. 3 Prioritering

I hht. forskriftene skal følgende gjelde for prioritering av søknader:

Det legges vekt på at tilskuddene

- fremmer trivsel for alle som bor i lokalsamfunnet
- næringsutvikling(for eksempel reiseliv, småskala matproduksjon)
- danner grunnlag for miljøvennlig landbruksproduksjon
- bruk av tradisjonsrike driftsformer, materialer og håndverk
- Samlet sett skal tiltakene bidra til å utvikle aktive og attraktive bygder.

Tilskudd til planlegging og registreringer ved fellestiltak prioriteres fortrinnsvis.

3.1 Biologisk mangfold

Tilskuddet skal gå til å utvikle/vedlikeholde restareal og udyrket mark(vegetasjonsbelter langs stier og bekker, åkerholmer m.m.) som er viktige leveområder for naturlig plante- og dyreliv.

3.2 Gammel kulturmark

Areal som må skjøttes, ryddes, tynnes, beites eller slås for ikke å gro igjen eller forfalle. Tilskudd kan gis når området fyller flere funksjoner, for eksempel:

- Viktig for landskapsbildet i bygda
- Viktig turområde for allmennheten
- Verdifulle kulturminner og spor fra historien i området
- Verdifullt plante/dyreliv
- Ligger i område der kulturlandskapet er viktig for opplevelser og reiseliv
- Kartlagte verdifulle beiter registrert i naturtypekartlegging eller andre typer kartlegging skal prioriteres.
- Samarbeidsprosjekter skal prioriteres.

3.3 Tilgjengelighet og opplevelseskvalitet

1. Tiltak som bedrer mulighetene for allmenhetens ferdsel til fots og opplevelse
2. Stier/turveger i kulturlandskapet
3. Adkomst til utmark
4. Merking av stier, informasjon og enkel skilting
5. Mindre parkeringsplasser koplet til andre tiltak som fremmer tilgjengelighet kan gis støtte
6. Registrerte friluftsområder

3.4 Kulturminner og kulturmiljøer

Skjøtsel av vegetasjon rundt kulturminner

3.5 Freda og verneverdige bygninger

- Bygninger som nyttes i næring, reiseliv/utleie
- Mindre utvendige tiltak på bygninger som er viktige for et helhetlig gårdsmiljø.
- Bygninger vurdert som verneverdige av kulturminnemyndighet prioriteres.

3.6 Forurensing

3.6.1 Fangdammer

Etablering av fangdam. Fangdammer er et effektivt tiltak for å få renere bekker

3.6.2 Bygningstekniske tiltak

- Nye gjødselporter
- Nye gjødselkummer/lager
- Tiltak som reduserer avrenning av husdyrgjødsel fra talle, hindre avrenning fra utekveer og samleplasser
- Tak over gjødselkum

3.7 Beitebruk

Tiltak som fremmer formålstjenlige tiltak for utmarksbeiting. Sperregjerder, ferister, utmarksgjerder, bruer, elektronisk overvåkingsutstyr, saltsteinautomater, prammer, sanke- og skilleanlegg, anlegg/rydding/utbedring av drifteveier, elektronisk gjerde(nofence) mm.

3.8 Planleggings- og tilretteleggingsprosjekt

Helhetlige prosjekt over større områder, for eksempel knyttet til et vassdrag eller ei grend.

Formålet er å få i gang gode prosesser som leder fram til søknader på gode SMIL-tiltak.

Pkt.4 Tilskudd

I h.h.t.forskriftene skal følgende maksimumsgrenser for tilskudd gjelde:

4.1 Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter.

Det kan innvilges tilskudd til prosjekter som leder fram til planer for konkrete tiltak. Det ytes engangstilskudd med inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag.

4.2 Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensingstiltak.

Det ytes engangstilskudd med inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag. For særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold kan det ytes tilskudd med inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag. Egeninnsats settes til kr. 300,- pr. time for manuelt arbeid.

- Tilskudd til gammel kulturmark, tilgjengelighet og opplevelseskvalitet, kulturminner og kulturmiljøer, forurensingstiltak m.m. kan få inntil 70 % tilskudd.
- Bygningstekniske tiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg kan gis inntil 35 % tilskudd og maksimalt kr. 100.000,- pr. landbrukseiendom i 5 års periode.
- Tilskudd til freda og verneverdige bygninger som fortrinnsvis skal brukes i næring kan få inntil 35 % tilskudd og maksimalt kr.200.000,- pr. landbrukseiendom i 5 års periode.

4.3 Beitebruk

Det kan gis tilskudd med inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag ved investeringstiltak. Elektronisk utstyr gis 70 % tilskudd til inntil 50 % av besetning. For planleggings- og tilretteleggingsprosjekter kan det gis 70 % tilskudd. Egeninnsats settes til kr. 300,- pr. time for manuelt arbeid.

Pkt. 5 Arbeidsfrist

1-3 års arbeidsfrist fra innvilget søknad. Kommunen kan forlenge arbeidsfristen med 1 år, slik at samlet arbeidsfrist blir 4 år.

Pkt. 6 Ikrafttreden

Disse retningslinjene gjelder f.o.m den dato de er vedtatt og inntil annet blir bestemt.